

Likabehandlingsplan

2014-15

Färentuna fritids och skola

2014-09-02
Färentuna skola
Johanna Frisk
Rektor/Förskolechef

Likabehandlingsplan inklusive plan mot kränkande behandling samt handlingsplan för jämslällhetjämslällhet

Enligt diskrimineringslagen ska en likabehandlingsplan upprättas.
Enligt skollagen ska även en plan mot kränkande behandling formuleras.
Dessa ska uppdateras årligen.
I lagen förbjuds diskriminering på grund av; kön, ålder, etnisk
tillhörighet, religion eller trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder.

Mål: En skola utan kränkande behandling

Vad är kränkande behandling?

Gemensamt för all kränkande behandling är att den strider mot principen om alla människors lika värde. Kränkningar är ofta ett uttryck för makt och förtryck.

Mobbning

Förutsätter att den som utsätts kränks vid upprepade tillfällen. Vidare råder en obalans i makt mellan den som mobbar och den som utsätts för mobbning.

Diskriminering

Är kränkningar utifrån olika grunder såsom kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder.

Sexuella trakasserier

Är kränkningar grundade på kön eller som anspelar på sexualitet.

Rasism

Bygger på föreställningen om den egna folkgruppens överlägsenhet utifrån uppfattningen om att det finns biologiska skillnader mellan folkgrupper. Vissa folkgrupper ses som mindre värda och därmed legitima att förtrycka, utnyttja eller kontrollera.

Främlingsfientlighet

Är motvilja mot grupper som definieras genom fysiska, kulturella/etniska eller beteendemässiga karakteristika.

Homofobi

Är motvilja mot eller förakt för homo- eller bisexualitet och homo- eller bisexuella personer.

Kränkningarna kan vara:

- **Fysiska** (t.ex. att bli utsatt för slag och knuffar)
- **Verbala** (t.ex. att bli hotad eller kallad hora, bög)
- **Psykosociala** (t.ex. att bli utsatt för utfrysning, ryktesspridning)
- **Text- och bildburna** (t.ex. klotter, brev och lappar, e-post, sms och mms)

Att förebygga kränkande behandling

- Pedagoger liksom ledning tar bestämt avstånd från alla former av kränkande behandling.
- Skolans och fritidshemmets verksamhet och organisation främjar goda relationer, trygga lärandemiljöer och demokratiska, jämlika relationer.
- Pedagogerna är kunniga och engagerade i att förebygga, upptäcka och motverka kränkningar.
- Pedagogerna har enats om ett positivt förhållningsätt
- Alla, inklusive elever och föräldrar, är delaktiga i det förebyggande arbetet.
- Alla elever kan sina rättigheter och skyldigheter.
- Vi har samarbete och dialog med föräldrarna i såväl det förebyggande som det åtgärdande arbetet.
- Vi är uppmärksamma på vuxnas kränkningar av elever.
- Vi har en handlingsplan som all personal känner till, arbetar i enlighet med samt informerar föräldrar om.
- Vi har rutiner för att tidigt upptäcka kränkningar. Bland annat genomför vi kartläggningar i oktober och april månad varje år.
- Vi har tydliga umgängesregler och kontinuerliga diskussioner och uppföljningar av dessa.
- Vi har ett socialt innehåll i undervisningen och på fritids och vi arbetar medvetet med att utveckla barnens empatiförmåga.
- Vi har kamratstödjare i åk 3 till 6. Vi trivselledare i åk 2-6. De träffas regelbundet under en pedagogs ledning.
- Vi har rutiner för vad som händer om kränkningar uppstått.

I arbetet med våra elever

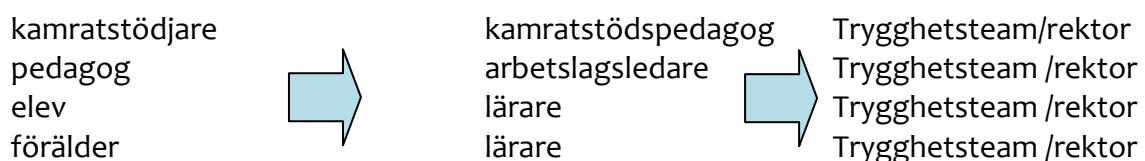
- Vi inleder varje läsår med Färentuna-andan. Vi betonar allas rättigheter men påtalar även vilka skyldigheter som är en förutsättning för att Färentuna-andan ska råda. Denna kunskap är en förutsättning för att eleverna ska kunna vara delaktiga i det förebyggande arbetet.
- Vi arbetar medvetet med att skapa en bra stämning i klassen och på fritids.
- Vi har tydliga umgängesregler och kontinuerliga diskussioner och uppföljningar av dessa.
- Vi ser och bekräftar det goda hos eleverna, respekterar deras känslor men sätter stopp för oacceptabla beteenden.
- Vi gör eleverna uppmärksamma på handlingar, visar på och förklarar.
- Vi ger eleverna medansvar i den dagliga verksamheten för att främja känsla av gemenskap.
- Vi uppmuntrar samarbete.

- Vi ger eleverna uttrycksmöjligheter i form av samtal, lek och skapande aktiviteter.
- Vi samtalar med eleverna för att reflektera över hur de tänker och för att kunna ge svar på deras frågor.
- Vi stimulerar eleverna till omsorg, samtalar om kamratrelationer och har övningar i konfliktlösning.
- Vi samtalar med eleverna om likheter och olikheter.
- Alla vuxna har samma ansvar att ingripa eftersom alla elever är allas elever!
- Vi har fadderverksamhet för att öka elevernas trygghet.
- Vi arbetar medvetet med att träna elevernas sociala kompetens i alla klasser som fördjupas inom ämnet Livskunskap. Där fritids pedagoger ansvarar för undervisningen.

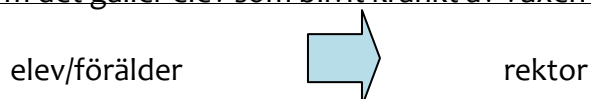
Att upptäcka kränkande behandling

- Vi genomför kartläggningar i oktober och april månad varje år:
  - Sociogram i f-klass-åk 6 – ”Vilka leker du mest med i skolan”?
  - Trivselenkät i åk 3-6 - Undersökning om hur vi mår på Färentuna skola.
  - Resultatet sammanställs av ansvarig klasslärare och rapporteras till ledningsgruppen. Arbetslag och klasslärare ansvarar för uppföljning. Vid behov kontaktas specialteam eller kurator.
- Vi har kontinuerliga uppföljningar med varje enskild elev och dess förälder på utvecklingssamtalen.
- Vi har rastvärdar som iakttar och rapporterar till berörda.
- Redan misstankar om att kränkningar förekommer tas på allvar.
- Vi har möten med kamratstödarna var fjärde vecka. Vi lyssnar på deras beskrivningar och övertar ansvaret att åtgärda det som vi anser vara nödvändigt.
- Det finns rutiner hur kommunikationen skall ske beroende på varifrån informationen kommer.

Om det gäller elev som blivit kränkt av annan elev gäller:

Om det gäller elev som blivit kränkt av vuxen gäller:

Att utreda kränkande behandling.

Så snart skolan fått kännedom om att kränkningar har eller kan ha inträffat skall uppgifterna utredas.

Det ska ske enligt modellen nedan eller annan modell som man kommer överens om.

- 1) Enskilt samtal med den utsatte.
- 2) Enskilt samtal med förövaren.
- 3) Samtal med eventuella medlöpare.
- 4) Samtal med ledaren.

- 5) Kontakt med hemmen.
- 6) Kontinuerlig uppföljning.

Utredningen skall dokumenteras och lämnas till rektor skyndsamt, rektor informerar huvudman.

Rektor bedömer i samspråk med den som anmäler huruvida den kränkande behandlingen skall anmälas till andra myndigheter. Vid händelser som inneburit allvarlig fara för liv eller hälsa skall Arbetsmiljöverket underrättas.

Att åtgärda kränkande behandling.

Åtgärder skall grundas på utredningen och riktas såväl till den som blivit utsatt som till den/de som utövar kränkningen.

Akuta situationer ska avhjälpas liksom att finna mer långsiktiga lösningar.

Vid behov skall ett åtgärdsprogram upprättas.

Överväganden skall även göras om åtgärder ska vidtas i syfte att förändra på grupp- eller skolnivå.

Om skolan/fritids inte har den tillräckliga kompetensen tas hjälp utifrån, beställning från resursteamet, konsultation av skolpolis eller annan myndighet.

Åtgärderna skall dokumenteras, följas upp och utvärderas.

Metoder

Åtgärder

Steg 1

Direkt tillsägelse vid:

Elakheter

Lätt retande

Mindre trakasserier

Mindre konflikter

Stökighet gentemot vuxna

Steg 2

Enskilt samtal vid upprepningar av de beteenden som beskrivs vid Steg 1.

Steg 3

Allvarssamtal samt information till hemmet vid:

Större konflikter

Slagsmål

Trakasserier

Skadegörelse

Störande av undervisningen

Kamratstödjarnas uppgift:

Kamratstödjarna, två elever från klass 3 till 6 fungerar som språkrör mellan kamratstödjarvuxen, som är ansvarig för gruppen, och klassen, t ex genom att informera om stämningen i klassen, om eventuella kränkningar. De kan ibland spela pjäser eller på olika sätt väcka diskussioner. Kamratstödjarna har möten inlagda i kalendariet. Det är

viktigt att påpeka att alla i klassen har samma skyldighet att uppmärksamma kränkningar och att rapportera till en vuxen.

Föräldrarnas uppgift:

Att vara uppmärksam på sitt eget barn.

Blir ditt barn utsatt för kränkningar?

Följande tecken kan tyda på att ditt barn blir utsatt:

- Ovilja att gå till skolan
- Ont i magen
- Huvudvärk
- Barnet vill inte berätta hur det är i skolan
- Barnet har inga kamrater
- Barnet verkar nedstämt och ledset

Dessa tecken kan även bero på andra saker, men det motiverar att du tar kontakt med din klasslärare eller skolans rektor. Den du pratar med har sedan ansvaret att utreda.

Du kan också göra en del själv för att hjälpa ditt barn:

- Prata positivt om skolan hemma och ställ intresserade frågor om hur dagen varit.
- Uppmana ditt barn att prata med någon vuxen i skolan kan vara ens lärare, rektor, matbetspisningspersonalen, fritidspersonal, skolsyster eller den man har förtroende för i skolan.
- Lär barnet säga ifrån klart och tydligt och betona att det inte är ditt barn det är fel på om andra uppför sig illa.
- Försök få barnet att ta kontakt med ett eller flera vänliga barn i klassen eller någon annan klass. Det är viktigt att vuxna hjälper till med detta, annars ger barnet lätt upp. Lyckas barnet få en vän har det en oerhörd betydelse.

Utsätter ditt barn andra barn för kränkningar?

Det är svårt att ta till sig att ens eget barn kränker andra men om det är så, måste vi samarbeta kring att göra något åt det. Det är viktigt både för det utsatta barnet och för ditt eget. Forskning visar att barn som kränker andra ofta får problem senare i livet om de inte ändrar sitt negativa beteende.

Det finns många orsaker till att barn kränker andra, men oavsett orsaken får vi inte blunda utan måste tillsammans göra något.

Vi föreslår följande:

- Gör helt klart för ditt barn att du inte accepterar kränkningar och att du ser mycket allvarligt på ett sådant beteende.
- Ta kontakt med läraren eller rektor för att få hjälp med problemet.

Till alla vuxna

Det är väldigt viktigt att alla vuxna samarbetar. Vid minsta känsla att något inte står rätt till måste vi handla. Kränkningar är svåra att upptäcka eftersom de sker mest när den vuxne inte ser. Barn vill inte alltid berätta om kränkningar som de känner till eftersom de tror att det är skvaller eller så är de rädda för hämnd. Det är viktigt att vi vuxna är tydliga

med att det inte är skvaller att berätta om kränkningar, utan att det är en skyldighet att hjälpa människor som har det svårt.

Skolans personal berättar aldrig varifrån de fått sin information utan löser problemet så att ingen utpekas eller drabbas.

Vi vuxna har ett stort ansvar.
Genom att tydligt visa att Vi tar avstånd från alla former av kränkningar och förtryck så överför vi detta synsätt på barnen!

Framgångsfaktorer som främjar likabehandling:

- Ledningen tar tydligt och konsekvent ställning mot alla former av kränkande behandling.
- Ledning och pedagoger har kunskap om uttrycken för och omfattningen av kränkande behandling.
- Kunniga och engagerade vuxna.

Handlingsplan för jämställdhet

Skolan och fritids har ett ansvar för att motverka traditionella könsroller. Den ska därför ge utrymme för eleverna att pröva och utveckla sin förmåga och sina intressen oberoende av könstillhörighet.

Metoder:

- Alla elever har lika rätt- och möjligheter och samma tillgång till alla verksamheter i skolan.
- Vi skapar ”pedagogiska rum” för att t ex stärka tysta elever.
- Vi uppmuntrar pojkar, flickor och föräldrar att bryta traditionella könsroller.
- Vi fördelar talutrymme lika mellan pojkar och flickor.
- Vi väljer högläsning böcker med både pojkar och flickor i huvudrollen.
- Vi uppmärksammar eleverna på historiska och kulturella könsroller.
- Pedagogerna observerar varandra i syfte att synliggöra pojkars och flickors lika möjligheter.
- Fritids arrangerar fysiska utmaningar under rasttid som förutom att de syftar till ökad fysisk aktivitet även uppmuntrar pojkar och flickor att prova på nya aktiviteter och lekar.
- Fritids har tre pedagoger som är trivselledaransvariga och som tillsammans med utsedda elever genomför trivselledar-program på skolan/fritids under raster och på fritidstid.

Rektor och ledningsgruppen ansvarar för att arbetslagen årligen gör en uppföljning och utvärdering av likabehandlingsplanen samt en redogörelse för de åtgärder som genomförts samt resultat av dessa. Detta skall redovisas i kvalitetsredovisningen och ligger till grund för kommande läsårs likabehandlingsplan.

Förebyggande arbete

Arbetsplan för läsåret 2014-15 arbetslag.....

I den här planen beskriver och redogör arbetslaget vilka insatser, metoder och arbetsätt utifrån barngrupp de planerar att göra under året.

1. Reflektion av arbetslag och barngrupp:
  - Beskrivning och analys av pedagoger och barn

2. Reflektion av årskurslaget/huslagets rutinsituationer samt miljöer:
  - Arbetslagets organisation som kan stödja/förhindra att barn kränks eller far illa (rastverksamhet, måltider, förflyttningar, klassrumssituationer, vuxenledda aktiviteter).
  - Hur tar arbetslaget emot barnen på morgonen?
  - Hur lämnar arbetslaget över barnen vid dagens slut?
  - Finns det något ställe/plats som kan utgöra en risk för att en kränkning skall kunna ske samt plan för hur vi förebygger det.
  - Finns det något ställe runt skolan som kan utgöra en risk för att en kränkning skall kunna ske samt plan för hur vi förebygger det.
  - Genomgång av miljön, material, regler, konsekvenser etc.

3. Övriga frågor som är viktiga för barngruppen just nu.

4. Barnens delaktighet:
  - Så här låter vi barnen vara delaktiga i beslut som rör deras vardag

5. Vårdnadshavares delaktighet
  - Hur arbetslaget kommunicerar med vårdnadshavare om hur de arbetar med följande frågor i kundenkäten/Pilen.
  - ”Mitt barn är tryggt i skolan”
  - ”Skolan arbetar medvetet mot kränkande handlingar som t ex mobbning”
  - ”Personalen ingriper om någon elev behandlas illa i skolan”

Kartläggning/uppföljning av föregående läsår:

Resultatet av kundenkäten Vt 14 gällande Normer och värden:

”Mitt barn är tryggt i skolan”:

förskoleklass	92% (genomsnitt Ekerö 92%)
föräldrar åk 2	97% (genomsnitt Ekerö 92%)
elever åk 5	97% (genomsnitt Ekerö 88%)
föräldrar åk 5	100% (genomsnitt Ekerö 92%)

”Skolan arbetar medvetet mot kränkande handlingar som t ex mobbning”:

förskoleklass	85% (genomsnitt Ekerö 80%) (15% vet ej)
föräldrar åk 2	70% (genomsnitt Ekerö 78%)(20% vet ej)
elever åk 5	91% (genomsnitt Ekerö 87%)
föräldrar åk 5	91% (genomsnitt Ekerö 78%)

”Personalen ingriper om någon elev behandlas illa i skolan”.

förskoleklass	73% (genomsnitt Ekerö 74%) (27% vet ej)
föräldrar åk 2	63% (genomsnitt Ekerö 79%)(27% vet ej)
elever åk 5	85% (genomsnitt Ekerö 84%)
föräldrar åk 5	65% (genomsnitt Ekerö 75%)(26% vet ej)

Nulägesbeskrivning inför läsåret 14/15 samt åtgärder:

- Siffrorna visar att många föräldrar svarat att de inte vet om hur vi arbetar mot kränkningar eller om personal ingriper. Vi kommer att tydligare informera om vårt likabehandlingsarbete vid bl.a. föräldramöten.
- Skolinspektion 2014 visar att skolan utgör en trygg miljö som är inriktad på lärande.
- Klassernas scheman anpassas så att inga luckor uppstår. Därmed säkerställs att rastvärdar från skola/fritids alltid finns på skolgårdarna även då elever från Skå har rast på ev. andra tider.
- Trivselenkät/sociogram ger en bild av gott socialt klimat. Klasslärare och fritidspersonal analyserar och formulerar åtgärder som både består i insatser kring enskilda elevers som insatser på klassnivå för att förbättra det sociala klimatet. Analysen rapporteras till elevhälsoteamet som följer upp och eventuella ytterligare åtgärder beslutas.
- Kamratstödjarmötenas rapporter visar att eleverna i alla klasser 3-6 skattar sig mellan 9-10 på en tiogradig skala. Trivsel råder, arbetsron är god och barnen leker och har kul på rasterna.
- Fritids ansvarar för livskunskap i åk f-3. Från och med 2014 kommer det finnas fritidsresurs även för år 4-6 som bl.a. håller deras livskunskap.
- Vuxna finns med i omklädningsrummen då förskoleklass och åk 1 byter om i samband med idrottslektionerna.
- Extra resurs och livskunskap har satts in under läsåret 2013/14 för att arbeta med tryggheten i år 5 (nuvarande år 6). Detta har gett goda resultat som visar sig i kundenkäten för årskursen.

- Läsåret 2013/14 bildades ”Trygghetsteamet” som har ett övergripande ansvar för trygghet och trivsel på skolan. Teamet har möten en gång i månaden och kan såväl stötta lärare, ha samtal med enskilda elever eller ha livskunskap i grupper vid behov.
- Nya rutiner för anmälan vid kränkande behandling har införts med blanketter som fylls i för incidentrapportering som lämnas till rektor som meddelar huvudman.

Uppföljning:

- Plan mot kränkande behandling utvärderas
- Resultat följs upp i kvalitetsredovisning för 2015. Rektor ansvarar.